

ГОРД ПЕЧЕРА

ГАЗЕТ ЛЕЗОНЫ ВКП(б) ИЗВАСА РАЈНОМ да РАЈСПОЛКОМ

№ 5 (1326) январь 17-дд лун 1938 во

Сöветскöј народ Верховнöј Сöвета аслас избранникјас воçо сувтöдö ыжыд требованијејас. Тајö требованијејас јыв-ыс висталис Сталин јорт Сталинскöј округса бөрјысыејас собраніе вылын.

(„Правда“)

Первая сессия Верховного Совета СССР

Информационное сообщение о заседании Совета Союза 12 января 1938 года

12-го января в 4 часа дня в зале заседаний Совета Союза в Кремле состоялось открытие сессии Совета Союза.

По предложению депутата тов. Хрущева Н. С. сессию открывает старейший депутат Совета Союза академик Алексей Николаевич Бах.

После короткой речи тов. Баха Совет Союза приступил к выборам председателя и заместителей председателя Совета Союза.

Председателем Совета Союза единогласно избран тов. Андреев Андрей Андреевич; заместителями председателя избраны тов. Лысенко Трофим Денисович и тов. Сегизбасваев Султан.

Совет Союза принял следующий регламент работы сессии:

1. Заседания сессии Совета Союза происходят с 11 часов утра до 3 часов дня.

2. Докладчики по вопросам порядка для сессии Совета Союза утверждаются председателем Совета Союза.

3. Каждая группа депутатов Совета Союза, насчитывающая не менее 50 человек, может выставить своего содокладчика.

4. Докладчикам предоставляется для доклада 1 час и для заключительного слова—30 минут, содокладчикам для содоклада—30 минут, для заключительного слова—15 минут.

5. Ораторам предоставляется слово в первый раз 20 минут и второй раз—5 минут.

6. Личные заявления и фактические справки вносятся в письменном виде и оглашаются председателем Совета Союза немедленно или в конце заседания, смотря по их содержанию.

7. Внеочередные запросы вносятся в письменном виде и оглашаются председателем Совета Союза немедленно.

8. Для слова к порядку предоставляется 5 минут.

9. По мотивам голосования предоставляется 3 минуты. По предложению депутата тов. Жданова А. А. от группы депутатов Ленинграда, Москвы, Киева и Тбилиси Совет Союза принял следующий порядок дня:

1. Выборы Мандатной комиссии Совета Союза;

2. О постоянных комиссиях Совета Союза;

3. Внесение изменений и дополнений

в некоторые статьи Конституции СССР, в связи с принятыми решениями ЦИК и СНК СССР;

4. Избрание Президиума Верховного Совета СССР—

а) Председателя президиума Верховного Совета СССР,

б) заместителей председателя Президиума Верховного Совета СССР,

в) секретаря Президиума Верховного Совета СССР,

г) членов Президиума Верховного Совета СССР.

5. Образование правительства СССР—Совета Народных Комиссаров СССР;

6. Назначение прокурора СССР;

7. Об оплате расходов депутатов, связанных с выполнением их депутатских обязанностей.

Советом Союза принято постановление рассмотреть на совместном заседании Совета Союза и Совета Национальностей следующие пункты:

3. Внесение изменений и дополнений в некоторые статьи Конституции СССР, в связи с принятыми решениями ЦИК и СНК СССР;

4. Избрание Президиума Верховного Совета СССР;

5. Образование правительства СССР—Совета Народных Комиссаров СССР;

6. Назначение прокурора СССР.

Для проверки полномочий депутатов Совета Союза избрана Мандатная Комиссия в составе:

Председатель Мандатной Комиссии тов. Щербанов А. С.

Члены мандатной комиссии

Алемасов А. М.

Шагимардов Ф. В.

Худай—Бергенов Айтбай.

Николаева К. И.

Корнейчук А. Е.

Дюканов М. Д.

Суганяка Н. И.

Утегалиев Колжан

Арутюнян Г. А.

Кулиев Таймур Имам Кули Оглы.

После избрания Мандатной Комиссии первое заседание Совета Союза закрывается.

Информационное сообщение о заседании Совета Национальностей 12 января 1938 г.

12-го января в 8 часов вечера в зале заседаний Совета Национальностей, в Кремле состоялось открытие сессии Совета Национальностей.

По предложению депутата тов. Пет-

ровского Г. И., сессию открывает старейший депутат Совета Национальностей тов. Цхакая М. Г.

После краткой речи тов. Цхакая Совет Национальностей приступил к выборам председателя и заместителей председателя Совета Национальностей.

Председателем Совета Национальностей единогласно избран тов. Шверник Н. М.

Заместителями председателя избраны: т. т. Асланова Ч. А. и Левицкий А. М.

Совет Национальностей принял следующий регламент работ сессии:

1. Заседания сессии Совета Национальностей происходят с 6 до 10 часов вечера.

2. Докладчики по вопросам порядка дня сессии Совета Национальностей утверждаются председателем Совета Национальностей.

3. Каждая группа депутатов Совета Национальностей, насчитывающая не менее 50 человек, может выставить своего содокладчика.

4. Докладчикам предоставляется для доклада 1 час и для заключительного слова—30 минут; содокладчикам для содоклада—30 минут, для заключительного слова—15 минут.

5. Ораторам предоставляется слово в первый раз—20 минут и во второй—5 минут.

6. Личные заявления и фактические справки вносятся в письменном виде и оглашаются председателем Совета Национальностей немедленно или в конце заседания, смотря по их содержанию.

7. Внеочередные запросы вносятся в письменном виде и оглашаются председателем Совета Национальностей немедленно.

8. Для слова к порядку предоставляется 5 минут.

9. По мотивам голосования предоставляется 3 минуты.

По предложению депутата тов. Булганина Н. А. от группы депутатов РСФСР, Казахстана и Белоруссии Совет Национальностей принял следующий порядок дня:

1. Выборы Мандатной Комиссии Совета Национальностей;

2. Выборы постоянных комиссии Совета Национальностей;

3. Внесение изменений и дополнений в некоторые статьи Конституции СССР, в связи с принятыми решениями ЦИК и СНК СССР.

4. Избрание Президиума Верховного Совета СССР

Продолжение см. на 2-ой странице

Первая сессия Верховного Совета СССР

(Продолжение)

а) председателя Президиума Верховного Совета СССР,

б) заместителей председателя Президиума Верховного Совета СССР,

в) секретаря Президиума Верховного Совета СССР,

г) членов Президиума Верховного Совета СССР;

5. Образование правительства СССР—Совета Народных Комиссаров СССР;

6. Назначение прокурора СССР.

7. Об оплате расходов депутатов, связанных с выполнением их депутатских обязанностей.

Принято постановление рассмотреть на совместном заседании Совета Союза и Совета Национальностей следующие пункты:

3. Внесение изменений и дополнений в некоторые статьи Конституции СССР, в связи с принятыми решениями ЦИК и СНК СССР.

4. Избрание президиума Верховного Совета СССР.

5. Образование правительства СССР—Совета Народных Комиссаров СССР.

6. Назначение прокурора СССР.

Об оплате расходов депутатов, связанных с выполнением их депутатских обязанностей.

Для проверки полномочий депутатов Совета Национальностей избрана Мандатная Комиссия в составе:

1. Председатель Мандатной Комиссии тов. Нурпеисов Садык—депутат от Петропавловского городского округа, Казахской ССР.

Члены Мандатной Комиссии:

2. Шкирятов Матвей Федорович—депутат от Тульско-Рязанского округа.

3. Никитин Александр Ефимович—депутат от Кантского округа, Киргизской ССР.

4. Папян Мацак Петросович—депутат от Степанаванского округа, Армянской ССР.

5. Бурмистенко Михаил Алексеевич—депутат от Майкопского сельского округа, Адыгейской автономной области.

6. Тимошенко Семен Константинович—депутат от Харьковского сельского округа, Украинской ССР.

7. Рачок Софья Петровна—депутат от Слуцкого сельского округа, Белорусской ССР.

8. Кузембаев Тусуп—депутат от Карагандинского округа, Казахской ССР.

9. Поссы Курбан Нияз—депутат от Сталинского округа, Туркменской ССР.

10. Хорава Анакий Алексеевич—депутат от Гечкорского округа, Грузинской ССР.

11. Худайкулов Ибрагим—депутат от Ката-Курганского округа, Узбекской ССР.

Далее Совет Национальностей приступил к рассмотрению вопроса о постоянных комиссиях Совета Национальностей.

Предложение об образовании комиссии Законодательных предположений вносит от группы депутатов Марчак Н. М.

Советом Национальностей утверждается состав комиссии Законодательных предположений в количестве 10 человек.

В состав комиссии избираются:

1. Председатель комиссии тов. Тюркин

Петр Андреевич—депутат от Ленинградского сельского округа.

Члены комиссии:

2. Нурпеисов Садык—депутат от Петропавловского городского округа, Казахской ССР.

3. Велибеков Риза Халив Оглы—депутат от Вединского округа, Армянской ССР.

4. Петруничев Николай Алексеевич—депутат от Звениговского округа, Марийской АССР.

5. Пикина Валентина Федоровна—депутат от Йошкар-Олинского городского округа, Марийской АССР.

6. Нездыменко Калистрат Ефимович—депутат от Шепетовского округа, Украинской ССР.

7. Веденеев Борис Евгеньевич—депутат от Кандалакшского округа, Карельской АССР.

8. Али Гусейнов Ача-Гусейн Мехти Оглы—депутат от Касум Измайловского округа, Азербайджанской ССР.

9. Деканозов Владимир Георгиевич—депутат от Ахалцыхского округа, Грузинской ССР.

10. Петрова Мария Яковлевна—депутат от Калининского округа, РСФСР.

Предложение об образовании Бюджетной комиссии Совета Национальностей вносит депутат тов. Стецкий А. И.

Совет Национальностей избирает Бюджетную комиссию Совета Национальностей в составе 13 человек:

1. Председатель комиссии Хохлов Иван Сергеевич—депутат от Московского сельского округа, РСФСР.

Члены комиссии:

2. Сухомлин Кирилл Васильевич—депутат от Жмиринского округа, Украинской ССР.

3. Гусейнов Орудж Вели Киши Оглы—депутат от Кировобадского округа, Азербайджанской ССР.

4. Финоменов Михаил Тимофеевич—депутат от Гомельского городского округа, Белорусской ССР.

5. Коробов Павел Иванович—депутат от Челябинского округа.

6. Хошара Семен Георгиевич—депутат от Гагранского округа, Абхазской АССР.

7. Ибрагимов Мемет Ибрагимович—депутат от Бахчисарайского округа, Крымской АССР.

8. Аглиев Сернас—депутат от Чарджоуского округа, Туркменской ССР.

9. Бобоналонов Пулат—депутат от Ленинабадского сельского округа, Таджикской ССР.

10. Кенебаев Кериб—депутат от Гульчинского округа, Киргизской ССР.

11. Кужанов Татигали—депутат от Алгүзского округа, Казахской ССР.

12. Юлдашев Мухамеджан—депутат от Ташкентско-Кировского округа, Узбекской ССР.

13. Шпилевой Петр Иванович—депутат от Сталинского округа, Украинской ССР.

Совет Национальностей принимает предложение депутата Шмидта О. Ю., внесенное им от группы депутатов Москвы, Татарии и Ленинграда, об образовании

комиссии по Иностранным делам. Совет Национальностей постановляет

образовать комиссию по Иностранным делам Совета Национальностей в составе 10 членов:

1. Председатель комиссии—Булганин Николай Александрович.

Члены комиссии:

2. Левицкий Алексей Михайлович—депутат от Витебского городского округа, Белорусской ССР.

3. Марчак Николай Макарович—депутат от Киевского городского округа, Украинской ССР.

4. Искандеров Джурабек—депутат от Канибадамского округа, Таджикской АССР.

5. Поскребышев Александр Николаевич—депутат от Белебеевского округа, Башкирской АССР.

6. Папян Мацак Петросович—депутат от Степанаванского округа, Армянской ССР.

7. Вершков Петр Афанасьевич—депутат от Тбилисского имени 26 коммунаров округа, Грузинской ССР.

8. Лозовский Соломон Абрамович—депутат от Молотовского округа, Киргизской ССР.

9. Тимошенко Семен Константинович—депутат от Харьковского сельского округа, Украинской ССР.

10. Шмидт Отто Юльевич—депутат от Казанского округа, РСФСР.

После избрания постоянных комиссий первое заседание сессии Совета Национальностей закрывается.

Быгі „Зар‘а свободы“ колхоз лөсөдчө тувсов гөра-көза кежлө

Ластаса „Зар‘а свободы“ колхозын өнөтүк-на өмөла мунө тувсов гөра-көза кежлө лөсөдчөм.

Январ 13-өд лун кежлө колхоз пагта ез-на вөв ештөдөма колхозникяслы урожај јуклөм. Уна төлысјас-нин тани кысө вөса ревізіја нуөдөм. Ревізіоннөј комиссіјаса јуралыс Ваг. Јеф. Канев төлыс-нин абу волөма ревізіја вылө да медча-нин сі-јөн өнөз нужөдісны колхозникяслы доход јуклөм.

Некытчө тужтөма мунө кујөд петкөдөм. План серті кујөд колө петкөдны 22.200 доф, а өні кежлө петкөдөма сөмын 2115 доф. Кујөд петкөдөмын оз соблудайны неку-щөм агро-технічөскөј правілојас.

Тажө фактыс петкөдлө, мыј колхозса прав-леніје вывті өмөла төжысө сталинснөј уро-жај шөдөдөм вөсна. Најө ез пөјмитны, мыј сөмын став агро-технічөскөј правілојас стө-ча өлөмө пөртөмөн мі вермам шөдөдны ыжыд урожај

Нөтө абу буржык фелөыс көјдысјас да-төмын да налыс чужанлунсө прөверітөмын. Оні кежлө оз тырмы картофел, конопла, пшеница да горох көјдысјас. Нөтө абу за-готовітөма огороднөј культурајаслыс көј-дыс.

Вывті өмөла мунө пөјім, торф да пощ за-готовітөм. Талунја лунөз тајө ужјасө кол-хозса правленіјеөн вөлі лөдөма ас взыв вылө.

Буржык фелөыс колхоз пагта көјдыс сор-тірујтөмөн да көјдыс хранітөмөн. Көјдыс сортірујтөмөмалөма. Көјдысјас хранітчөны бурместајасын. Сіз-жө ештөдөма машинајас да сельскохозајственнөј інвентар ремөнтурујтөм.

Могыс сыын, мед колхозса правленіје локтан лунјасө-жө бырөдіс став тырмытөм-торјасө, кодјас өмөс гөра-көза кежлө лө-сөдчөмын. Колө колхозса правленіјөлы мо-лөзүтны став колхозникясөс регыдја кадөн вредітелскөј последствіјејас бырөдөм вылө, кодјасөс вөчісны вөвлөм колхозса јуралыс, народлөн враг Канев да заклатөј бансіт Репін.

А. Канев

Чуксалам вөрлөзөмүн соцордьюём вылө

Комі АССР-са став трактористјас, пөрөдчыејас вөр кыскалыејас да сөвтчые ректыејас динө

Кожгорт механиçированиј вөрпунктса трактористјаселөн пиемө

дона жортјас!

Ми пьрим тижанкөд выл, шуда да гажа воө, којмөд сталјинскөј пятилеткалөн медвоэа воө. Тајө лунјасө быд советскөј гражданын аслыс пасјө, мы сылы колө вöчны выл воын, медым нöшта јонжыка бурмөдны олөмсө мијан великөј прекраснөј социалистическөј рөфинаса ужалыс јөзлыс, медым нöшта јонмөдны рөфиналыс некодөн жүгөдны вермытөм вынјөрсө.

Фекабр 12 өд лунө СССР-са став ужалыс јөз ыжыд кыпыдлундө да јединудушијөдн гөлдөсујтисны коммунистјас да беспартијнөјјас блоклөн кандидатјас вöсна. Тајөн најө гөлдөсујтисны мијан славнөј коммунистическөј партија вöсна да мијан рафејтана вожд, рөднөј Сталин јорт вöсна, кодө сетис ужалыс јөзлы шуда, гажа, культурнөј да зажиточнөј олөм.

Выл, 1938-өд воө пьрөмөн ми ас воөд сувтөдам могөн—сөдтөдөн тыртны вөрлөзан план. Тајөс олөмө пөртөм могыс кутам пöшшадатөг ердөдавны да грөмитны народлыс врајассө. Вөблытөма паскөдам социалистическөј ордысөм да великөј стахановскөј движеніе.

Мијан Кожгорт механиçированиј вөрпунктса стахановецјас, трактористјас, пөрөдчысјас, кыскасыејас вөр вöсна тышын петкөдлөн бур обрачејас. Тракторист Јаков Чеботарев тавоса фекабр 22-өд лунө өтө рејсөн кыскис 388 кубометр вөр да бостис уждөн 164 шайт. Тракторист Василј Конопла фекабр 19-өд лунө өтө рејсөн кыскис—287 кубометр вөр. Тракторист Жданов фекабр 18-өд лунө өтө рејсөн кыскис—238 кубометр вөр. Знатнөј стахановец-тысачник М. Чајковскіј быд лун шөркөдө пөрөдө 32—35 кубометрөн.

Вөрлөзан фронт вылын

„3-өд Рајсјезд“ колхозса колхозник Габов Михаил Петрович, кодө вöчлис договор 1937-1938 вөр заготовитан воын кыскыны 3000 кубометр вөр, Верховнөј Советлөн первојја сессіја вөссан лун кежлө шөдөдөс аслас уж участок вылын ыжыд вермөмјас.

М. П. Габов быд лун вөр кыскөм куза нормасө тыртө 200 да вылөжык прөцент вылө. Јанвар 15-өд лун кежлө кыскис 1142 кубометр вөр. Габов М. П. аслас вылын уж производительностөн петис вөр кыскөм куза первојја места мијан рајон паста. Габов кöсјысө јешчө вылөжык кыпөдны уж производитель-

Пөрөдчыс-тысачник Бихерт лунса нормасө тыртлывлө 700 прөцентө.

Ужлөн производительност торжанын кыптис секи, корми суртчим бөрјысөмвоэывса социалистическөј ордысөмө.

Ми, Кожгортса механиçированиј вөрпунктыс трактористјас бостам кöсјысөм—выл воын шөркөдө быд рејсын кыскыны 300 кубометрөн вөр, не лөзны лоны ни өтө аваріјалы да економитны горучөј.

Ми кöсјысам тајө бур ужсө закрепитны выл, 1938-өд во чөж кежлө да шөдөдны нöшта гырысжык вермөмјас. Корам вөрпунктса да вөрпромхозса вескөдлысјасөс буржыка котыртны вөрын уж, медым нöшта јонжыка паскөдны стахановскөј движеніе да соцордьюсөм.

Жортјас! Ми чуксалам тижансө нöшта топыджыка суртчыны мијан славнөј коммунистическөј партија гөгөр, народлөн рафејтана вожд, учивел да рөднөј Сталин јорт гөгөр. Нöшта вылөжык кыпөдны революционнөј суслун да 1938-өд вөса вөрлөзан план тыртны честөн да срокыс воэжык.

Мед олас да јонмас мијан вынјөра рөфина—великөј Советскөј Сојуз!

Мед олас Советскөј власт!

Мед олас Ставсојузса Коммунистическөј (большевикјаслөн) партија да мијан рафејтана вожд, учивел, рөднөј, великөј Сталин јорт!

Выл воөн, жортјас! Трактористјас да сцепшикјас:

Чеботарев, Вакуленко, Јелисејев, Шептуховскіј, Н. Иванов, Гаврилов, Светличныј, Ахраменко, Старцев, П. Иванов, Кравцев, Фрыгвал, Аксөниченко, Запородскіј, Подгорныј, Акимов, Артеменко, Горопов (сменнөј механик), Попов (главнөј механик).

ност, срокыс воэжык да сөдтөдөн тыртны асыс вөр кыскөм куза кöсјысөм.

„Сіла“ колхозса ректысыс Рочев Ф. Т. јанвар 15-өд лун кежлө додфыс ректис 2830 кубометр вөр.

Рочев јорт быд лун додфыс ректө 56—60 кубометр вөр, лөбө быллунса норма тыртө 200 да 230 прөцент вылө. Лунса уж дон бостө 25-27 шайт.

Рочев јорт тышкасө сы вöсна, медым јешчө вылөжык кыпөдны уж производительност да колхозлыс плансө ставнас тыртны срокыс воэжык да сөдтөдөн.

Н. Ф.

Вөр овмөсын контрреволюционнөј вредительскөј группа вылын судөбнөј процесс

(Продолженіе. Заводитчөмсө виçд 2-3-№-ыс).

Воөд суд төдмалө, мыј Попов вредительскөј целөн мөдөдалис заграңицаө некондиционнөј шпалјас, ыжыд ушщерб тајөн гөсударстволы вөјөмөн.

Фиверөдннөј актјаслыс пөдробностјас төдмалөмөн, кодјасөс вöчөма Поповни 2-өд №-ра вөрбөржанын, суд петкөдлис рабочөј-стахановецјаслы да интеллигенцијаны, кодјас присутствуйтисны процесс вылын, советскөј народлыс заклатөј врагөс, маторөј да меркөј бандитөс, кодө рабочөјјас динө бешеннөј лөглунын калечитис најөс да вјалис.

Судлөн шлен: Мыжалана Попов висталис, мыј вөрбөржанын сыөн вөлі ранитөма 300 рабочөјөс да өткымын рабочөјјасөс дојдөма јона чорыда. А судлы төдса, мыј рабочөјјасөс јона чорыда дојдалөмыс вөлі 300, мукөдөс на пөвсыс помагисны кулөмөн. Вөлі сурс гөгөр, кыçи шубны вредительјас, кокны раненіе. Вөрнө тајө?

Попов циничнөја вөталө: Сіјө-нын абу сөщөм уна, 2-өд №-ра вөрбөржа вывти ыжыд.

2-өд №-ра вөрбөржанын 5 сурс гөгөр рабочөј. На пөвсыс 1000 мортөс вредитель Поповни калечитөма. 1 век-жө бандит Поповлы сіјө кажигчө еша. Судлөн зал дыр возмушшайтчө фиверсант наглоөтөн.

Суд јуалө Поповөс: Тө сознательнөја вөчалинныд зөв гырыс завалјас елеваторјас гөгөры да, безопасностлыс некушчөм техника нубөдтөг, шөкитинныд рабочөјјасөс разбөрајтны најөс?

Попов: Ме быд нөгөн çик сознательнөја отсали сылы, медым сөдисны бөржанын завалјас да пөдвергајтө рабочөјјасөс опасностө лоны калечитөмјасөн.

Судлөн председател: Сіç-кө, сіç-жө сознательнөја мөдөдалинныд заграңицаө туйтөм вөр.

Попов: да, сознательнөја. Вөчө ме сіјөс трөстын аслам непосредственнөј ичачлык Једөмскіј сөглавөјөн.

Судлөн шлен: Тө судлы вөсталинныд, мыј тижансө вербујтөма право-шпионскөј вредительскөј организацијаө 1934 воын. Кодөсан пöлучајтинныд вредительскөј заданіејас?

Попов: Кармановсан.

Судлөн председател: Мыжалана Карманов, тө потверждајтанныд тајөс?

Карманов: да, потверждајта. Ме кöсја сөдгын, мыј Поповни нубөдөс вредительство не сөмми 1937 воын, кыçи сіјө вөсталө судлы, а уна во чөж.

Судлөн председател: Попов, потверждајтанныд тајөс?

Попов: да. Сөсөа Попов зилө оправдајтчыны, вөсталөмөн, мыј сөрлалөм вөр сөтисны сіјө вөлалы паныд.

Судлөн председател: Мыжалана Карманов, вөкыда висталө Попов?

Карманов: Оз, оз вөкыда. Трөстса архивнөј материалјасын ем Поповлөн докледидөј запискө, көні сіјө вредительскөј целөн требуйтис, медым сылы сөтисны сплавсан сөрлалөм вөр.

Судлөн председател: Попов, признајтанныд тајөс?

Попов: да, признајта.

Судлөн председател: Мыжалана Борисов, тө сөтинныд Поповлы вөрбөржаө сөрлалөм вөр?

Борисов: да. Вөчө ме сіјөс аснас Поповни корөм куза.

Прожжөнөј двурушник да кужыс маскөрөвшчик признајтчис тајө пөрјө, мыј вредитис сіјө тырвыјө сознательнөја.

Прокурор: Тө вөсталинныд, мыј тижансө вредительскөј организацијаө вербујтны вөлі кокны. Но тө-жө вөлінныд коммунистическөј партијаса шлен?

Попов: Ме вөлі, коммунистическөј партијаө пьртөз, лөвөј есерөн, вөлі есеровскөј организацијаөн вөскөдлысөм тани Архангельскын.

Прокурор: Сіç-кө, тө вөлічынныд убеждөднөј есерөн і коммунистическөј партијаө пьрөм бөрын?

Попов: Вөкыда-кө шуны,

Фекабр 19-өд лунса асја заседаніе

Асја заседаніе вылын суд кызыс сөдтөдө показаніејас мыжалана Кармановлыс, Јелимовлыс, Поповлыс. Мыжалана А. П. Попов висталис, мыј сіјө признајтө тырмытөмөн показаніејас, кодјасөс сөтөма өшдө фекабр 18-өд лунса судөбнөј допрөс вылын. Попов тырвыјө да безоговорчнөја признајтис вөкыдөн став обвинаніејасөс, кодјасөс предјавитөма сылы судөн.

Мыжаланајас Карманов да Борисов, контрреволюционнөј вредительстволы аенысө тырвыјө мыжајасөн признајтөмөн, гөсударственнөј зашщиталыс өткажигчисны.

Та вылын вөлі помалөма мыжаланајасөс допрөитөм. Асја заседаніе вылын-жө заводитчисны сторонајаслөн прөнөјејас. Обвинительнөј рөчөн выступитис общественнөј обвинитель В. Ф. Жидилагин јорт. Рабочөј-стахановецјас, колхозникјас, служашчөјјас да советскөј интеллигенција ымаган, областса став ужалыс јөз

Государственнөј обвинитель Архангельскөј областса прокурор А. И. КОРЖИНЛӨН рөч

Мијан странаын социалистическөј строительстволыс гырыс успехјас өөрпөсалөмөн, советскөј народлыс коммунистическөј партија гөгөр да человечестволөн величашчөј гөнөј Сталин јорт гөгөр өтувтчөм да топөдчөм төдчөдөмөн, гөсударственнөј обвинитель Коржин јорт висталис судлы, кыçи большевистскөј партија став аслас исторіја чөж нубөдө мөритчөтөм тыш меньше-

коммунистөн ме некор өг вөв, а сөмми новлөдлө зөптын партијнөј билет.

Прокурор: Кушөм вөлі тижан коньчнөј целыд?

Попов: Мөнам целөн, кыçи организацијаса став участникјас целөн, вөлі СССР-ин капитализм реставрирујтөм.

Прокурор: Тө обөледуйтинныд 1932 воын Белөј морөлыс бөрөгјас, төдінныд, уна-ө сөтчө разалөма вөр, кодөс лөзөма морөб вредительјасөн. Но актјасын тө индінныд јона чинтөм лыдпас. Вөрнө тајө?

Попов: да, актын ме сознателнөја чинтө Белөј морө бөрөгјасын вөлөм вөрлыс лыдсө.

Прокурор: Тө вөсталинныд, мыј право-шпионскөј вредительскөј организацијаө вөлічынныд вербујтчөмаө 1934 воын. Артиө, мыј тө вредитинныд воэжык сыс, кыçи вөлі вербујтчөмныд право-шпионскөј организацијаса шленнө?

Попов: Ме вөстали-нын, мыј ме советскөј мортөн некор өг вөв, сіјөн, мыј пьр вөлі народлөн заклатөј врагөн.

нөман общественнөј обвинитель требуйтис судлыс—фашистскөј вырөдокјас презрөннөј бандалы, контрреволюционнөј группаса участникјаслы применитны социалнөј зашщиталыс высшөј мера—лылөм.

Общественнөј обвинительлыс тајө требованіејасөс вөлі встретитөма процесс вылын присутствуйтис ужалыс јөзөн пөса ошкан аплодисментјасөн.

Сы бөрын ыжыд рөчөн выступитис гөсударственнөј обвинитель—Архангельскөј областса прокурор А. И. Коржин јорт, кодө заллөн ошкана аплодисментјас улын помалөс асыс рөчөс требоваңијеби—применитны став мыжаланајаслы наказаніејалыс медыжыд мера—лылөм.

Зашщитникјас В. В. Костанов да М. Н. Чистиков јортјас рөчјасөн помагисны асја заседаніе вылын сторонајаслөн прөнөјејас.

виçаскөд, есерјаскөд, троцкистјаскөд, зинөвөвөцјаскөд да бухаринөц-рыковөцјаскөд, кодјас важби-нын пөрины вредительјас, фиверсантјас, разведчикјас, шпионјас да мортвысөјас бандаө, рабочөј класслөн заклатөј врагјас баядө, кодјас фөствуйтөмнө иностраннөј гөсударствөјасса разведы-

(Помсө виçдө 4-өд лист бөк)

Вөр овмөсын контрреволюционнөй вредительскөй группа вылын судебнөй процесс

(ПОМ)

вательной органислы медаомби.

Тажо судебнөй процесс анализирүтмө да доналдмө вуждмөн, кодэ ердөдэ преступнөй контрреволюционнөй уж вөйвөсө народнөй овмөс основнөй жүкөнн—вөр промышленностын Карманов, Езер, Олејник, Акимов, Јекимов, Попов, Грачев да Борисов право-шпионскөй вредительскөй группалыс,— государственнөй обвинитель өетис тајо контрреволюционнөй бандалыс характеріотика.

—Ми имейтам делө,—вөстало государственнөй обвинитель Коржин јорт,—кычэ петкөдлэсны судебнөй следствіейлөн даннөйјас, капитализм вескывөсө реставраторјаслөн контрреволюционнөй организацијакөд. Тајо организацијасө, кодөс ердөдөма ВКП(б) ЦК-өн, вөлі котыртома да вөзглавлэјтис рөфиналөн подлөј ізменнөкјасөн да предательјасөн,—Ивановөн да Конторинөн. Тајо банда дөрас организационнөй вөзјас кысөбнэ подлөј троцкістко-зіновјевскөй, бухаринско рыковскөй лагерыс,—бандитјаслөн, шпионјаслөн, диверсантјаслөн да капитализм реставраторјаслөн тајо президенті чукөрсөн.

Народ врагјаслөн подлөј группа, кодэ пукалө суд вөзлө, емөс иностраннөй фашистскөй разведкалөн агентјас. Најо артавлэсны өетны мижанлыс фабрикјас да заводјас капиталистјаслы, му—помешчикјаслы, лөбөднө мижан странаын 12 часа ужалан лун, зөврөамөн эксплоатирүтнөй рабочөјасөс, бергөднө кулакјаслы да помещикјаслы нартычөм улө мижанлыс колхознөй крөвванство, пөртны мижанлыс интеллигенцијасөс капитализмлөн лакејасөс, пөдтныс свободнөй творчество, разрушитны наука, культура да искуство, бөр бергөднө корыөа л ө м да ужтөмалөм. Најо, капитализмлөн тајо подлөј реставраторјасыс, лөбөдчэсны насильственнөја пукылтны советскөй влаөт, лиштны советскөй јөзөс став сјјө завоеваннөјасөс, кодјасөс шөдөдөма социалистическөй общөство стрөйтөм вөсна 20 вөза героическөй тышөн.

Вөзө государственнөй обвинитель обрашөајтө судлыс вынманнөјасө сн вылө, кычэ тајо профессионалнөй преступникјасыс бандитскөй бесчеловечностөн вөчалэсны диверсияјас, влалэсны јөзөс, калечитэсны уна дас да өө ужалыс јөзөс, зіліснм провоцирүтныс ужалыс јөзлыс советскөй влаөтөн недовольствүјтчөм, жүгөдлэсны вөйвөсө вөр овмөс, тыртэсны хламөн да заражајтэсны вөр вредительјасөн, хішчыическөја бырөдэсны вөрсө, вредитэсны кылөдчөмн, разрушөајтэсны вөр промышленноот механизирүтөм, уна мөлльон шөајт государственнөй средствөјас вөісісны да рөскөдујтэсны вредитель-

скөј да диверсионнөй актјас котыртома да нубөдмө вылө.

Тажо цинизм да мерзост вөзас кельдөдөны провокационнөй действіејас Азефлөн, Малиновскіјлөн да мукөдлөн.

—Судда јортјас!—вөзө вөстало государственнөй обвинитель,—Өөкыд корсны кывјас мыжаланајаслы характеріотика өөтөм вылө.

Карманов, аслас собственнөй кывјас өөртө,—подполнөј контрреволюционнөй право-шпионскөй организацијас шлөн 1931 вөоан, сылөн активнөй вөскөдлө, кодэ направлэјтис да нубөдэ диверсионно-вредительскөй провокационнөй уж вөр промышленностса став участөкјас вылын. Карманов—кулак. Сјјө өпаснөј да коварнөй враг, тајгаса зөврөлөн скөдр повадкајасөн, враг, кодэ некор өз разоружөајтчөв. Карманов—сјјө кулак Стөрежевлөн копіја, кодөс правдөвөја да реалнөја петкөдлөма советскөй писатель Н. Вирталөн замөчөвөтнөј „Зөмля“ пјөсөын.

Кычэ Стөрежев, советскөй влаөткөд вөсө тышын жүгөдөм да разгромитөм, муиө көјинөн рыскајтны вөр куза кјасас винтовкаөн да аспышкөс зөврөама скөдрлунөн, медөым пөлөс сөзөан вөчөвны удөрјас советскөй влаөтлы, медөым вөавны ужалыс јөзөс, кодјас мырөдэсны сылыс му да влаөт, сјјэ і Карманов муиө подполнөј, медөым вредитны да пакөвөтны советскөй влаөтлы. Сылөн став пышкөс тырөма скөдрлунөн да дөглунөн ужалыс јөзө діиө, советскөй государство діиө, коммунистическөй партија діиө. Ташөм врагын өз өөтчы...

Грачев—контрреволюционнөй организацијас активнөј шлөн, кодэ вужіс врагјас лагерө ізмена да предательство побуждөнөјасөс. Грачев залөжөајтө вынманнөјө кык өбстөјательство куза: өвөк-кө, сјјө өөтөс советскөй влаөт дырјэ инженерлыс образованнөје, бөстис пөзнлун ыжыд да кывкутана уж вылө, і ставөыс ташө сјјө „мынтис“ рабочөј класслы, советскөй государственнөй өөдө ізменаөн да предательствөөн.

Та бөксөн вөзөдөмөн Грачев петкөдлө аснас помтөм нөзөтлыс, ізменалыс да предательствөлыс олицөтворөннөје да, сјјөкө, өм вывті өпаснөј враг, кодэ способнөј вөчны удар мышкүө.

Мөд-кө, асыс предательскөј рөлөс сјјө кужө нубөдны вывті іскуснөја, двурушнөичество пыр маскирүјтчөмөн. Асыс вредительскөј мөвпјас өлөмө пөртөм вылө мукөд јөзөс провоцирүјтчөмөн, сјјө сөөдө вөөхшөајтчө: „сө вөчө кушөм чөстөја, некытчө асыс кырымпасөс өг көл, заводитли—кут мөнө“.

Маскирүјтчан да двурушнөичөајтан іскуство лөзіс народлөн тајо врагмыслы өвны ташөм дыр кад чөж куттөмөн.

Акимов—контрреволюционнөй организацијас активнөј участник. Сјјө тышкаөс большевикјаслы паныд, советскөй влаөтлы паныд, өсерөн вөлөмөн, бөлдөј арміјасө офицерөн вөлөмөн. Пораженнөје потерөпитөм бөрын, сјјө вужіс диверсияјас, шпионаж, „төхөј сапаби“ вредитан туј вылө. Сјјө ачыс вөстало, мыј заводитис вредитны јона-на вөз контрреволюционнөй организацијакөд пыртөз, Пинөжскөј районн вөр куза инспекторөнна ужалөдөн. Сјјө заводитис вредитны пыр-жө, кычө сөмын вөжөс офицерскөј кокарда да погонјас лөсовод значок вылө.

Попов—вөкыдывөсөјаслөн подполнөј контрреволюционнөй организацијас шлөн 1934-өд вөоан. өсерјас партијаын вөвлөм шлөн, сөшөм партијалөн, кодэ котырталөс рабочөј демонстрацијас лөјлөм, рабочөј класслыс вөжөјасөс вөалөмјас, өтө кывјөн-кө, кодлыс ужсө пөзө шуны палаческөјөн. өсерјаслөн жүгөдөм партијалыс тајо палаческөј традицијасөс көліс аспышкөс мыжалана Попов. 2-өд №-ра вөрбөржөаын уна өө рабочөјөс калечитөм куза сылыс гиускөј, диверсионнөй ужсө өз пөз шуны мөд ног, кычэ палачество.

өзер—контрреволюционнөй организацијас активнөј шлөн, сјјө кывјас өөртө, 1933-өд вө помөан. Царскөј арміјасө тајо вөвлөм өфисерыс, закорөнөлөј контрреволюционерыс, ас јывөыс шуд: сјјөс вербујтны контрреволюционнөй организацијакө өз вөв өкыд.

Олејник—сјјө-жө контрреволюционнөй организацијас активнөј шлөн. Сјјө сјјө-жө вөвлөм өсер. Встрөтөтис Октябрскөј революцијасө, кычэ сјјө шуд, враждөбнөја. Тајо враждөбнөј вөзгладјаснас, сјјө, кычэ і Акимов, іскөвтис шпионажөс да диверсиясөс, лөіс профөсөионал-вредительөн, советскөй влаөтлөн закорөмөлдөј врагөн.

Борисов—контрреволюционнөй организацијас активнөј шлөн 1933-өд вөоан. Борисов—вөвлөм торговец, сјјө—советскөй влаөтлөн враг. Абу дөвө, мыј Архангельск вөоан первөјја лунјасанмыс-жө сјјө прөкнөитис контрреволюционнөй организација діиө. Борисов—өпаснөј враг, кодэ өз төд прөвөлјас аслас преступлөннөјөс.

Јекимов ачыс асылс өөтис тырвыјө характеріотика. Сјјө—кулаклөн пі да вывті јона лөгалдө ужалыс јөзө вылө. өөкыд лөдөдөдлөны рабочөјјас вылын став сылыс ічөвөтөлствөјасөс. Сөмын өтөк вөдн сјјө өбсчөајтис рабочөјјасөс 70 сурс шөајт вылө, сјјө калечитис рабочөјјасөс, вөалэс налыс чөлаөсө.

өз случајнөја контрреволюционнөј бандөөн быд өікас ногөн сјјө вөзөм вөскөдлаиа уж вылын.

Рөфиналы прөвреннөј ізменнөкјаслөн став тајо чукөрыс заслөжөајтө сјјөс, медөым рас-

правитчыны сыкөд чорыда, советскөј закон став стрөглун өөртө. Ми долөенбө помнөитны Сталин јөртлыс ісөдө сы јылыс, мыј Днепрөстрој стрөйтөм вылө колө уна дас сурс рабочөј, а медөым вөзөртнөы сјјөс тырмымөн некымын диверсант; медөым выгрөајтны тыш, колө быдса арміја јөз, а медөым вөрсөсны тышсө да бөстны ыжыд уром, тырмымөн некымын шпион.

өік сјјө-жө, медөым пөрөдны да кыскыны 1—2 мөлльон кубөметр вөр, колө уна сурс вөрлөчыс да кыскачыс, а сы вылө, медөым сјјө 2 мөлльон вөрсө лөзны морөд, сөтэсны вөрын, мыр дөрын, катөшөөјас вылын, ју бөрејасын, тырмымөн кымыкө дас диверсант, вредитель, сөшөмјас, кушөмөс пукалөны өнө, судда јортјас, тјөам вөзын подсудимөјјас скамја вылын.

Тажөс помнөитөмөн, ми долөенбө пөшөадөтөг өрдөдөвны да бөртны народлыс врагјасөс да расправлөјтчыны накөд чорыда.

Ми гуманөстјас, ми пролөтарскөј, социалистическөј гуманөзм вөсна, ми сөшөм гуманөзм вөсна, кодэ уна мөлльон јөз шуд радөі дөктујтө врагјасөс пөшөадөтөг бырөдөм.

Мө требүјта судлыс прөменөитны став мыжаланајаслы наказаннөјөс өтө мөра: физическөја бырөдны—лөјлыны!

Защитник В. В. Костанов рөчыс

—Мөнам, кычө мыжаланајасөс дөрјөмөдөн, рөлө јона өөкыд: став контрреволюционнөй вредительскөј преступлөннөјөс, кодјасөс вөчөма мөнам пөдзащитнөјјасөн, пөдтвердөтөма прөдварительнөј да судебнөй следствіејөөн да прөзнајтөма аснысөн мыжөлаијасөн. Та вөсна мөнам көвмөс сөглаөитчыны политическөј характеріотикакөд да формулөрөвөкөд, кодјасөс выдөвинөтөма общөственнөј да государственнөй обвинительјасөн.

өекабр 19 лунөа рытја засөданнөје

өекабр 19 лунөа рытја засөданнөје вылын суд кывзис бөрја кывјас мыжаланајаслыс—Кармановлыс, өзерлыс, Акимовлыс, Борисовлыс, Грачевлыс, Олејниклыс, Јекимовлыс да Поповлыс. Став мыжаланајас, советскөј страна вөчын нади вөчөм гнуснөј преступлөннөјөс прөзнајтөчөмөн, көрөсны судөс наказаннөјөс мөра небыдөдөм јылыс. Мыжаланаыслыс бөрја кывјас кывзөм бөрын суд мунөс совещөаннөје вылө.

өекабр 20-өд лунө 6 час 30 минут асылын областнөј судлөн специалнөј коллөгија вынөөитис прөговор.

Став мыжаланајасөс: Н. М. Карманов, А. П. Попов, М. Н. Јекимов, К. І. өзер, К. А. Акимов, А. Д. Грачев, М. Ф. Борисов, В. Ј. Олеј-

өе болгыны, а ужавны колө

өе өтчыд-нын вөлі сорөнитлөма да собраннөјејасөн прөмитлөма ыжыд шудмјас прөвичнөј комсомольскөј организацијасын комсомольскөј политшколајаслыс бур уж пуктөм јылыс. І та бөрын пөзө вөлі вөчысны та куза бур уж. Но став имөйтчыс фактјас өөртө комсомольскөј политшколајаслөн ужыс Ізөва район паөта мунө-на вывті өмөла.

Бөстны көт сөшөм комсомольскөј организацијас, кычэ: Чөбју, Шшөлөјаур, Ухта да Сөзөбск. Тајо организацијасын 1937-өд вөын вөк өтарө срывајтчыны политшколајас. Сөшөм ыжыд комсомольскөј организацијаын, кычэ Чөбјуын колөн вөд вөлі сорөитөма 36 занөтөје.

Јуавөс, мыјын помкөыс ташөм ужыслөн? Колө шуны, мыј политшколајас өз ужавны пропагандистјас вөсна. А сенө, көн өз ужавны политшколајас, пропагандистөн ужалөны коммунистјас. өтка коммунистјас вөк ыстыөбны уна да тырыс ужјас вылө, а комсомольскөј политшкола нубөдөм, тыдалө, лыдөдөны ічөт делөдөн.

өік ташөм-жө безобразнөј положөннөјеыс і Ізөва районнын. өд кыч-нө гөгөрвөны сөшөм факт, көр ВЛКСМ райкомса секретар Сидоров јорт ачыс сорөитис кык политшкола. Лөбө мөд факт. Көр райпарткабинөтса јуралыс дуркин јортөс унаыс вөлі прөдупрөдөтөма, мыј январ 10-өд лунө лөбө политшкола... ачыс авторитөтнөја көсөыс... а тајо луннас-жө сјјө өрдөс политшкола.

Кад гөгөрвөны ВЛКСМ райкомса секретар Сидоров јортлы да став коммунистјаслы, кодјас ужалөны пропагандистјасөн, мыј најөс пукөдөдөма не болгыны, а ужавны і, медөвө, пөртны өлөмө ВЛКСМ ЦК IV-өд пленумлыс шудмјасөс да большевистскөј парөјалыс индөбјасөс. Ташын налөн мөгыс і сјјөс најө објазанөс пөртны өлөмө.

Колө шөш шуны і сјјө, мыј зөв бура төдө өтка пропагандистјаслыс ташөм страннөј повөдөннөјөсөс ВКП(б) райком, но талунја лунөс сјјө өз прөмит некышөм мөра.

Ануфрөјөв

нөк прөговоритөма наказаннөјөс вышөј мөра—лөјлыны. Прөговорыс окончөвөлнөј, обжөлованнөјөс өз подлөжөит.

Суө залын вөрзавөдјасөс прөсутствүјтыс стахановөцјас, вөрлөчысөс, архангельскса ужалыс јөз встрөвөтисны прөговорөс ставөн өшкөмөн.

Врид. ответственного редактора—М. Попов